

Inhoudsopgave

Directie verklaring CO ₂ footprint HIG.....	2
Energiebeoordeling	3
Analyse vroeger en huidig energieverbruik	3
Zakelijke autoritten	3
Elektriciteitsverbruik	3
Kansen voor verbetering van energieprestaties	4
Relevante variabelen en hun prestaties.....	4
Referentie voor energiegebruik	4
Kwantitatieve reductiedoelstellingen en maatregelen.....	5
Plan van Aanpak	5
Evaluatie CO ₂ prestaties 2017	6
Getroffen en lopende maatregelen	6
Kansen onderzocht - Scope 1	6
CO ₂ uitstoot veel lager dan voorzien.....	6
Verminderen brandstofverbruik door beïnvloeden rijgedrag van bestuurders van vervoermiddelen ..	6
Kansen onderzocht - Scope 2	6
Verbruik Elektrische laadpaal door gasten in mindering brengen op verbruik HIG.....	6
Verminderen energieverbruik door toepassen energiezuinige filters in luchtbehandeling systeem.....	7
Individuele bijdrage medewerkers aan specifieke maatregelen	7
Voortgangsrapportage CO ₂ reductiedoelstelling 2017 - 2020	8
Trends en analyse.....	9
Nog te treffen maatregelen.....	10
Kansen nader te onderzoeken	10

Directie verklaring CO₂ footprint HIG

HIG is zich er van bewust dat haar energieverbruik een milieubelastend effect heeft, en ziet het als haar plicht dit verbruik te verlagen. Zij zoekt voortdurend naar mogelijkheden om de milieubelasting door haar bedrijfsactiviteiten te verminderen om zo een duurzame bedrijfsvoering te bereiken

HIG wil in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen een belangrijke rol spelen in het verduurzamen van de installaties van klanten en opdrachtgevers. Maar ook zelf verantwoord omgaan met eindige energiebronnen en de emissie van CO₂ structureel verlagen.

HIG heeft de ambitie om in 2020 261 ton (31%) minder CO₂ uit te stoten dan in het referentiejaar 2016:

- 62 ton in scope 1 – zakelijke autoritten
- 199 ton in scope 2 – elektriciteit en koeling

Bij een gelijkblijvend aantal FTE resulteert dit in een Ton CO₂ / FTE verhouding van 4,9 ten opzichte van 7,1 in 2016.

De CO₂ uitstoot wordt volgens de CO₂ Prestatieladder V 3.0 berekend.

Om haar ambitie te verwezenlijken hanteert HIG een managementsysteem volgens de Plan-Do-Check-Act stuurcyclus, vastgelegd in het HIG energie management plan. Dit plan bevat het energiebeleid, de reductie ambitie, de analyse van de energiestromen, de reductie kansen en maatregelen, het plan van aanpak en de resultaten tot nu toe.

Het energie managementplan wordt halfjaarlijks geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

Bodegraven

B.A.G. van Eijk
Algemeen Directeur

Energiebeoordeling

Analyse vroeger en huidig energieverbruik

Vanaf 2010 is HIG ISO14001 gecertificeerd. In de jaren 2010 – 2014 zijn er door diverse maatregelen al belangrijke energiereducties gerealiseerd. Vanaf 2015 ook met focus op CO₂ reductie met behulp van de CO₂ prestatieladder.

De doelstelling in 2014 was om in 2017 de CO₂ uitstoot met 180 ton gereduceerd te hebben ten opzichte van het basisjaar 2012. Dit is gerealiseerd met een reductie van 266 ton CO₂ (23%) in 2016.

Op basis van dit resultaat en de doelstellingen van HIG is de ambitie in de directieverklaring tot stand gekomen.

De gemeten footprint van de halfjaarlijkse verslagperiode is vastgelegd in het document *HIG CO₂ emissie inventaris*. In dit document zijn de materiële emissies bepaald, namelijk: zakelijke autoritten en elektriciteit verbruik. Deze worden hieronder besproken, met de kansen voor verbetering.

Zakelijke autoritten

De uitstoot door het wagenpark wordt beheerst door goed wagenparkbeheer: HIG beschikt over een modern wagenpark en stimuleert de bestuurder bij vervanging een auto met een lage CO₂ uitstoot te kiezen.

Om alleen gereden kilometers te beperken wordt carpoolen gestimuleerd, evenals het overnachten bij de werkplek in de buurt als het project zich ten opzichte van Bodegraven of Heerhugowaard in de uithoeken van Nederland bevindt.

Elektriciteitsverbruik

Het elektriciteitsverbruik komt voor een groot deel op conto van het gesloten Warmte Koude opslagsysteem wat gebruikt wordt in het kantoor te Bodegraven. Tijdens de bouw van het kantoor is dit systeem vanwege het gunstige energieverbruik geïnstalleerd. Voor de werking zijn echter grote pompen nodig die op elektriciteit werken: deze oplossing is dus voor de CO₂ prestatie niet echt gunstig omdat elektriciteit een slechter CO₂ rendement heeft dan gas.

De verlichting in het gebouw wordt bijna geheel gestuurd met bewegingsmelders, lichtsensoren en het gebouwbeheersysteem.

Kansen voor verbetering van energieprestaties

We zien onderstaande kansen om tot een CO₂ reductie te komen, zie tabel2:

Scope	categorie	Specificatie	Kans
1	Zakelijke auto ritten	HIG breed	Continueren beleid om auto's met lage CO ₂ uitstoot te leasen. Door minder financiële stimulans zal dit minder 'vanzelf' gaan.
			Elektrisch rijden stimuleren via lease beleid.
			Aanspreken bestuurders op excessief gemiddeld brandstofverbruik.
			Bestuurders het 'nieuwe rijden' gedrag aanleren door ze inzicht te geven in hun rijstijl en de verbetermogelijkheden.
			Toepassen van banden met energielabel A bij alle lease voertuigen.
			Minimaliseren van verplaatsingen tussen de vestigingen Heerhugowaard en Bodegraven bespreekbaar maken.
2	Elektriciteit	Beide vestigingen	Toepassen Groene stroom.

Tabel 1

Relevante variabelen en hun prestaties

Om naast een wijziging in de absolute CO₂ uitstoot ook inzicht te krijgen in de uitstoot in relatie tot het aantal werknemers zal de uitstoot ook gerelateerd worden aan het gemiddeld aantal FTE in de verslagperiode.

Referentie voor energiegebruik

Uit ervaring blijkt dat het energie verbruik van brandstof voor voertuigen in het eerste halfjaar door seizoensinvloeden significant afwijkt van het tweede half jaar. Daar dit een jaarlijks terugkerend fenomeen is corrigeren we dit niet.

De gegevens ten behoeve van het meten van het energieverbruik worden 7 jaar bewaard.

Energie beleid, reductie- doelstellingen en maatregelen

Kwantitatieve reductiedoelstellingen en maatregelen

In de periode 2017-2020 wil HIG het energieverbruik met onderstaande maatregelen gaan reduceren:

Scope	Categorie	Specificatie	Eenheid	Waarde 2016	Maatregelen	Effectief vanaf	Reductie (ton)
1	Zakelijke auto ritten	Fossiele brandstoffen	Diverse	606	- verlagen gem. brandstofverbruik door aanspreken op excessief verbruik - personen auto's leasen met laag CO ₂ uitstoot - bestuurder bewust maken van brandstofverbruik	'17-'20	62
2	Elektriciteit (grijs)	Beide vestigingen	kWh	159	Groene stroom gaan toepassen	2018	159

In onderstaande tabel zijn de reductie doelstellingen in een plan van aanpak vertaald.

Plan van Aanpak

Reductiemaatregel	Wie	informatiebehoefte	middelen	Planning gereed	Monitoring	Status
Verlagen gemiddeld brandstofverbruik door aanspreken op excessief verbruik	J. Westveer	brandstof administratie Shell	Gesprek met berijder	Loopt	MT overleg frequentie	Loopt
Verlagen gemiddeld brandstofverbruik door bewustmaking bestuurders van brandstofverbruik door periodiek verstrekken overzicht ervan	J. Westveer	KM en LTR brandstof administratie Shell	Tijd	Elk kwartaal	Milieu en CO ₂ overleg	Loopt, met achterstand
Pilot project uitvoeren met drive Ulu app om effectiviteit op geïnvloeden rijgedrag te kunnen beoordelen	J. Westveer	Rijgedrag parameters	Drive Ulu hard- en software	Met ingang van juni '18	Maandelijks	Loopt
Auto's leasen met laag CO₂ uitstoot – extra aandacht geven	P. van Hoorn	CO ₂ uitstoot auto	Auto beleid	Loopt	Halfjaarlijks	Loopt
Contract elektriciteit vernieuwen en kiezen voor Groene stroom	K. van der Bent	-		Eind 2017	Door Klaas	Gereed

Evaluatie CO₂ prestaties 2017

Getroffen en lopende maatregelen

Reductiemaatregel	Planning gereed	Resultaat
Verlagen gemiddeld brandstofverbruik door: - periodiek verstrekken brandstofverbruik cijfers aan bestuurder en - aanspreken op excessief verbruik	Elk kwartaal	Loopt, door tijdgebrek (zwangerschap) niet elk kwartaal. Augustus 2018 inlopen. Excessen verklaarbaar door groot verschil fabrikantnorm en werkelijk verbruik
Leasen nieuwe auto's met lage CO₂ uitstoot ¹⁾	Loopt	Personen auto: A - 1, B - 6, C - 1. Busjes: A - 0, B - 4, C - 5.

¹⁾ Indeling volgens maatregelenlijst 2017, opgave fabrikant. A = standaard, B = Vooruitstrevend, C = Ambitieuw.

Kansen onderzocht - Scope 1

CO₂ uitstoot veel lager dan voorzien

Door een lage bedrijfsdrukke is er in 2017 veel minder brandstof verbruikt dan begin 2017 voorzien. De CO₂ doelstelling voor Scope 1 in 2020 is daarmee zo goed als gerealiseerd.

Daar voor 2018 een betere omzet / bedrijfsdrukke is voorspeld willen we ontwikkelingen in het 1^e halfjaar van 2018 afwachten alvorens het doel voor scope 1 te verhogen.

Verminderen brandstofverbruik door beïnvloeden rijgedrag van bestuurders van vervoermiddelen

Door het positief beïnvloeden van het rijgedrag van HIG medewerkers claimt men 6-10% brandstof te kunnen besparen. Daarom is besloten in 2018 een pilot op te zetten met een systeem van leverancier Drive Ulu.

Kansen onderzocht - Scope 2

Verbruik Elektrische laadpaal door gasten in mindering brengen op verbruik HIG

In de vestiging Bodegraven is dit mogelijk doordat verbruik gasten via een aparte pas plaats vindt, in de vestiging Heerhugowaard is scheiding tussen personeel wat tankt en gasten niet mogelijk. In Heerhugowaard zal het verbruik via een inschatting verdeeld moeten worden.

In Bodegraven is in totaal 304 kWh aan stroom geleverd aan gasten. Dit is omgerekend met de "Grijze stroom" omrekenfactor à 526 g CO₂: 0,28 Ton CO₂. Bij nader inzien is dit zo weinig dat we hier niets mee gaan doen.

Energie beleid, reductie- doelstellingen en maatregelen

Verminderen energieverbruik door toepassen energiezuinige filters in luchtbehandeling systeem

HIG blijkt al filters te gebruiken die energiezuinig zijn. Het verschil is zo marginaal dat besloten wordt geen actie te ondernemen.

Individuele bijdrage medewerkers aan specifieke maatregelen

Geen informatie te rapporteren.

Voortgangsrapportage CO₂ reductiedoelstelling 2017 - 2020

Onderstaande tabel toont het verloop van de CO₂ uitstoot, de gerealiseerde CO₂ reductie en het reductie percentage ten opzichte van het gestelde doel:

NB: indien het een halfjaarlijkse rapportage betreft zijn de resultaten voor de tweede helft van het jaar lineair geëxtrapoleerd om tot een waarde voor het hele jaar te komen.

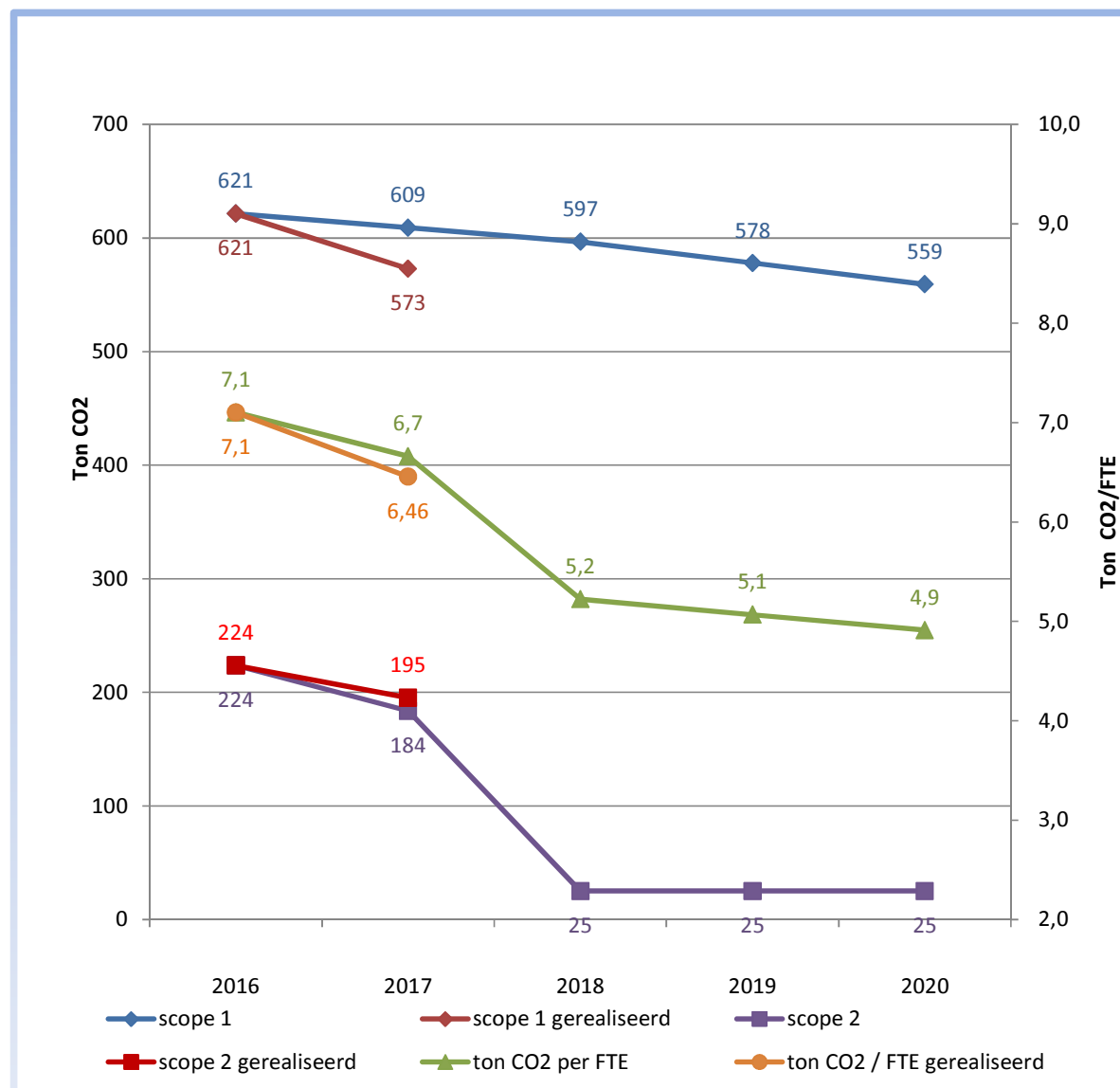
jaar	ton CO ₂ uitstoot doel	ton CO ₂ uitstoot	ton CO ₂ wijziging	% wijziging	reductie doel
2016		845			
2017	793	768	-77	-9,1%	-6,2%
2018	622				-26,4%
2019	603				-28,7%
2020	584				-30,9%

Per scope en de relevante variabele 'verhouding ton CO₂ per FTE' is de doelstelling:

Doel variabele	2017	2018	2019	2020
scope 1	609	597	578	559
scope 2	184	25	25	25
ton CO ₂ per FTE	6,7	5,2	5,1	4,9

Grafisch samengevat:

Trends en analyse

Een sterke daling in scope 1, met als belangrijkste oorzaak de lagere bedrijfsdrukke met minder brandstofverbruik als gevolg. Het gemiddeld verbruik per voertuig is echter gestegen.

De uitstoot in Scope 2 is minder gedaald dan bedoeld. Oorzaak is het niet goed aansturen van de verwarming in met name het magazijn. Daardoor bleef de WKO installatie ook buiten kantooruren verwarmen. Dit heeft een te hoge waterverplaatsing tot gevolg – buiten de vergunning – plus meer elektriciteitsverbruik door de pompen van het WKO systeem.

Een plan van aanpak ligt er, eigenaar moet het nog goedkeuren.

Nog te treffen maatregelen

Reductiemaatregel	Planning gereed	Monitoring	Status
Inkoop groene stroom	2018		Gereed met ingang van 1-1-2018

Kansen nader te onderzoeken

- Minimaliseren van verplaatsingen tussen de vestigingen Heerhugowaard en Bodegraven bespreekbaar maken (HBS). Door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van tele conferencing. Ook de mogelijkheid van video conferencing onderzoeken.
- Elektrisch rijden stimuleren via lease beleid.
- Alleen banden met energielabel A toepassen bij lease voertuigen.